

نشانه‌های خلوص در خط و رنگ

گپ وگفتی با محمدعلی فراستی، هنرمند سرشناس مشهدی، درباره نقاشی خط و خوشنویسی و اثرپذیری این هنر از واقعه عاشورا و قیام امام حسین(ع)

امیرمنصور رحیمیان

گفت و گوی روز

هنر در هر شکلی احتیاج به الهام دارد. خطاطی، ادبیات، نقاشی، فیلم سازی، عکاسی و دیگر هنرهای برای ظهور و بروز، نیاز به محرک دارند. این منابع الهام هم متفاوت، مختلف و بی نهایت هستند. اگر این طور نبود، هنر در همان اولین قدم هایش تمام می شد و حرفی برای گفتن نداشت. این ایده ها گاهی اوقات از اتفاقی تلخ و گاهی اوقات از واقعه ای شیرین سرچشمه می گیرند. برای هنرمندان مسلمان و به ویژه هنرمندان شیعه، هیچ کدام از وقایع تاریخی به اندازه اتفاقی که در سال ۶۱ هجری قمری رخ داد، منبع الهام نبوده است. محرم آن سال، به تنهایی بار ایده پردازی و عزاداری را برای تمام دوران های بعد به دوش کشید. هنر شیعه و به خصوص شیوه های قدیمی آن که خط و نقاشی را شامل می شود، بسیار مدیون کربلاست، به همین دلیل تصمیم گرفتیم با یکی از هنرمندان کار بلد و نام آشنای نقاشی خط صحبت کنیم، محمدعلی فراستی، متولد سال ۱۳۴۰ در فردوس است. او خوشنویسی را از نظر استادانی همچون مصطفی مهدی زاده، غلامحسین امیرخانی، عباس اخوین، عبدالصمد صمدی و قاسم توکلی راد، آموخته است. فراستی تا کنون چند نمایشگاه انفرادی برگزار و در نمایشگاه های گروهی داخلی و خارجی از جمله آلمان، قطر، مالزی، بنگلادش، پاکستان، قرقیزستان و دیگر کشورها، شرکت کرده است.

رشد خوشنویسی با ترکیب بندی خلاقانه او با بیان اینکه هنر خوشنویسی به عنوان یک هنر ایرانی، در طول تاریخ توانسته است مفاهیم عاشورایی و مذهبی را انتقال دهد. گفت: «اسلام هنر خطاطی و خوشنویسی را موهبتی الهی و آسمانی می داند، چون کتابان می توانستند سخنان گهربار انمه معصوم(ع) یا قرآنی ها را از فرامیوشی های ایشان در در قالب خط خوش و نقاشی خط، بنویسند. این مهم را هم با فرم و فضا های گرافیکی و جذاب انجام می دهند و مخاطب را پای آن نوشته واقع کر بلا سرشار از مفاهیم و فراز های اخلاقی، اجتماعی و دینی است، کار کرده هنر خطاطی و نقاشی، می تواند به مثابه یک رسانه در انتقال این مفاهیم موثر باشد.» خوشنویسی در ریف نخستین رشته های هنری به شمار می آید، با این حال تکرار

در این هنر بسیار زیاد است و شاید چیزی که باعث شده است کمتر به آن توجه شود، همین توالی و تکرار باشد. چگونه باید این هنر را کمی خلاقانه تر به جامعه عرضه کرد؟ شکلی از خوشنویسی با مفهوم عاشورایی که توجه نسل جوان و نوپسند ما را به خود جلب کند؟ این پرسشی است که فراستی به آن پاسخ می دهد: «همان گونه که می دانید، دنیای رنگ دنیای جذابی است. در این دنیای جذاب و متنوع، می توان هر بار تحولی تازه و شگرف در آثار پدید آورد و مخاطب را او را به تفکر کرد، لذا باید عیار اثر هنری که تولید می شود،

در هنر خوشنویسی، مضمون های ادبی و مذهبی خیلی کارساز و مهم هستند؛ البته باید خوشنویس، فرازهای جذاب، پرمعنا و حتی خوش ترکیب را برای تولید اثر انتخاب و اجرا کند

بالا باشد، ضمن اینکه بستر مناسب برای اثر مهیا شود تا بتوان مطالب ارزشمند را اجرا کرد، البته این اجرا را ترکیب بندی خلاقانه و نوین، بهتر خواهد بود.»

● پرهیز از تولید محتوای بی ریشه و سطحی

او نظرش را درباره چگونگی به تصویر کشیدن مضمون های ادبی و مذهبی در هنر نقاشی و خط، این طور بیان می کند: «در این هنر، مضمون های ادبی و مذهبی، خیلی کارساز و مهم هستند، البته باید خوشنویس، فرازهای جذاب، پرمعنا و حتی خوش ترکیب را برای تولید اثر انتخاب و اجرا کند، به همین دلیل گزینش مطلب، خودش

یک هنر بسیار ظریف است. استحکام و عیار اثر با مضامین ادبی قدرتمند و پرمغز به همراه رنگ بندی های خلاقانه، می تواند برای مخاطبان جاذبه ایجاد کند و آن ها را برای مدتی طولانی پای آن اثر خاص نگه دارد.»

هنرمند خطاط و نقاش شهرمان درباره تغییر فرم ها و چارچوب های از پیش تعیین شده در هنر خوشنویسی و قابلیت تغییر در ترکیب بندی به طوری که هم شکل زیبایی شناسانه آن به هم نخورد و هم بتواند برای نسل جوان جذابیت ایجاد کند، نظری تامل برانگیز دارد.

او بر این باور است که: «هنرمندان تاجایی که امکان دارد، باید از کارهای تکراری و تقلید کردن از دیگران بپرهیزند. این اتفاق هم زمانی عملی می شود که هنرمند درون خودش را با سازی کند، یعنی به یک خلوص شخصیتی برسد. برای همین است که

شخص بی ریشه و سطحی نگر، اثری تولید خواهد کرد که آن هم بی ریشه و سطحی خواهد بود.

مصادق این ضرب المثل که «از کوزه همان برون تراود که در اوست»، فراستی با اشاره به این نکته که رشد معنوی بر هنرمندان رشته خوشنویسی اثر مستقیم می گذارد، در این باره بیان می کند: در حقیقت تعیین کننده اعتبار و ارزش اثر هنری است که یک نفر تولید می کند. برای همین هم تکنیک در مرحله بعدی قرار می گیرد و ارزش ثانویه به حساب می آید، البته برای دست یافتن به کمال، نیاز مبرمی به روش ها و تکنیک های مختلف و خاصی است که می توان به تابلوی نفیس عصر عاشورا، اثر استاد فرزانه محمود فرشچیان، اشاره کرد که در جامعه اسلامی و هنری بر قله جاذبه و اثرگذاری ایستاده است.

است و برآوردی بی بدیل از تجربه، توان و تلاش مستمر پیشکسوتان ارجمند و هنرمندان جوان این حوزه است. با عنایت به تخصص متعهدانه، سوابق هنری و تجارب ارزشمند حضرتعالی به مسئولیت دبیری سی و دومین جشنواره تئاتر استانی منصوب می شوید.

انتظار می رود که با اشراف لازم بر بضاعت غنی این عرصه و بهره مندی از نقطه نظرات

با حکم مدیرکل فرهنگ و ارشاد اسلامی خراسان رضوی، محمد جهانپا به عنوان دبیر سی و دومین جشنواره تئاتر خراسان رضوی منصوب شد. به گزارش روابط عمومی اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی خراسان رضوی، بخشی از متن حکم حسین زاده به این شرح است: «جشنواره تئاتر استانی، بزرگ ترین رویداد هنرهای نمایشی استان خراسان رضوی

دبیر جشنواره تئاتر خراسان رضوی منصوب شد

خبر

روایتی تأثیرگذار در مسیر فرهنگ سازی عاشورایی

گذری بر ضرورت ثبت و نمایش عکس ها از آیین های محرم

یکی از مراسمی که سال هاست در این ایام، توجه هنرمندان و به خصوص عکاسان را به خود جلب می کند و هر کس سعی می کند از نگاه دوربین خود اثری درباره آن ثبت و خلق کند، مراسم روز عاشورا و شوگوری برای شهادت سیدسوسالار شهیدان، حضرت اباعبدالله(ع) است، مراسمی که هر ساله باشکوه و عظمت هر چه تمام تر در همه شهرهای کشور برگزار می شود و مکان خوبی برای ثبت عکس از شیوه برگزاری این مراسم در فرهنگ و رسوم مناطق مختلف است. هر ساله تعداد بسیار زیادی عکس از این مراسم به ثبت می رسد و مسابقات و نمایشگاه های فراوانی با همین موضوع برگزار می شود. تعداد زیادی عکس، چاپ و به روی دیوار نگارخانه ها می روند یا تبدیل به کتاب می شوند و مخاطبان فراوانی به تماشایشان می روند. اما سوال اصلی و چالش مهم برای بیشتر عکاسان دغدغه مند و متعهد، این است که معیار و خصوصیات یک عکس عاشورایی چیست؟ آیا صرفاً پرداختن به نمادها و نشانه ها یا ثبت فرم ها در این مراسم می تواند عکس هایی را که از این رویداد ثبت می شود، در زمره عکس های عاشورایی، قرار دهد؟ آیا نگاه مدرن و فرمالیستی می تواند باعث ثبت یک عکس ماندگار و تأثیرگذار از مراسم عاشورا باشد؟ آیا عکس هایی که در نمایشگاه ها

حسین سعیدی عکاس و مدرس عکاسی

یادداشت

عکس: کیوان حعفری

عکس: سهیل زند آذر

عکس: امیرحسین کمالی

عکس: سهیل زند آذر

خواسته یا ناخواسته عکاسی عاشورایی را تهدید می کند و به همین دلیل برای ثبت یک اثر موفق و ماندگار و به دور از این دو افت، لازم است هنرمند قبل از خلق و ثبت اثر، بینش و آگاهی لازم را درباره چرایی واقعه عظیم عاشورا به دست آورد و درباره آن، مطالعه و تحقیق کند. پرسه زدن در میان مردم عازدار و ثبت تک عکس هایی بدون نگاه عمیق به ماجرا و بدون تأمل و تدبیر در فرهنگ عاشورا، منجر به ثبت آثار تأثیرگذار و عاشورایی نخواهد شد. چه بسیار عکس هایی که در این مراسم به ثبت رسیده

است که نه تنها آن ها را نمی توان جزو عکس های عاشورایی و آیینی محسوب کرد، بلکه به علت تاکید مصرانه عکاس بر فرم، ثبت تک عکس از یک صحنه مراسمی که برای روایت صحیح نیاز به یک مجموعه عکس و توضیحات متنی دارند (مثل مراسم گل مالی روز عاشورا در استان لرستان)، حذف رنگ ها و استفاده از کنتراست زیاد در عکس های سیاه و سفید، درج نکردن اسنیت منت و عوامل دیگر، تبدیل به عکس های بی هویتی شده اند که روایت نادرستی از این مراسم آیینی را برای مخاطبانی که به خصوص در آن سوی مرزها تماشاگر این آثار هستند، ارائه می کند. برای اینکه عکس عاشورایی، حس و حال حقیقی و روایتی تأثیرگذار از مراسم این روز را داشته باشد و به عنوان یک عکس ماندگار در این زمینه ثبت و ضبط شود، عکاس خودش باید یکی از عزاداران این مراسم باشد و خود بر عظمت و تأثیرگذاری این واقعه اذعان داشته باشد تا احساس غم و اندوهی که در دل اوست و اشکی که در حین ثبت عکس بر گونه اش می چکد، راهنمای ثبت یک اثر ماندگار و یک عکس تأثیرگذار عاشورایی باشد. بی اطلاعی و بی توجهی هنرمند به این واقعه در هنگام ثبت نگاه، باعث خلق نداشتن اثری موفق می شود و عکسی که این گونه پدید می آید، اگر هم دچار افت های سیاه نمایی و کلیشه ای شدن نشود، یک عکس خنثی، مبتنی بر فرم و بدون مفهوم می شود که به راحتی از ذهن مخاطب پاک می شود و اثری از خود به جا نمی گذارد. سال هادری هم می گذرند و هر ساله این مراسم طبق فرهنگ و آیین و رسوم هر منطقه به اشکال مختلف برگزار می شود و این فرصتی مغتنم است برای دقت در جزئیات، مطالعه و تحقیق، تماشای آثار دیگران، تفکر و تأمل درباره واقعه عاشورا و ایده پردازی برای چگونگی ثبت یک اثر متعهد، ماندگار و تأثیرگذار که در عین روایت مستند و بصری مراسم برگزار شده، «فرهنگ عاشورایی» را نیز در درون خود به همراه داشته باشد.

گزارش جیبی

آغاز پخش سریال های جدید از سیما

چند مجموعه جدید تلویزیونی از شبکه های یک و ۳ پخش می شوند. به گزارش شهرآر ا به نقل از پایگاه اطلاع رسانی سیما، «راز ناتمام» و «بی نشان» سریال های جدیدی هستند که از شبکه های سیما پخش می شوند. همچنین سریال «وفا» از شبکه ۲ روی آنتن می رود و شبکه ۵ نیز سریال «رسم عاشقی» را پخش می کند.

● افشای «راز ناتمام» در شبکه یک

مجموعه تلویزیونی «راز ناتمام»، به کارگردانی و تهیه کنندگی امین امانی، با مضمونی تاریخی سیاسی از شب گذشته، ساعت ۱۵: ۲۲، روانه آنتن شبکه یک سیما رفته است. این سریال در آستانه شهادت دو دولت مرد بزرگ انقلاب اسلامی، شهید محمدعلی رجایی (رئیس جمهور) و شهید حجت الاسلام محمد جواد باهنر (نخست وزیر) روی آنتن می رود. «راز ناتمام»، در کش و قوس یک ماجرای امنیتی به زندگی پرفراز و نشیب شهید محمد جواد باهنر می پردازد که در فعالیت های پرثمرش، سوابق مبارزاتی علیه رژیم ستم شاهی و بارها محکومیت به زندان را دارد و پس از انقلاب اسلامی نیز وزیر آموزش و پرورش و سپس دومین نخست وزیر دولت جمهوری اسلامی ایران بوده است.

محمد جواد باهنر را هشتم شهریور ۱۳۶۰ منافیین خلق ترور کردند و همراه با محمدعلی رجایی، رئیس جمهور وقت ایران، به شهادت رسید. این سریال تلویزیونی، شخصیت بزرگان انقلاب اسلامی از جمله آیت ا...، سید محمد بهشتی، آیت ا... اکبر هاشمی رفسنجانی و شهید محمدعلی رجایی را بازسازی کرده است و روایت هایی از وجوه مبارزاتی این شخصیت ها و حزب جمهوری اسلامی و وقایع دهه ۶۰ و فتنه انگیزی و جنایات منافقین را به نمایش می گذارد. فرهاد جم در نقش شهید باهنر، رامین راستاد در نقش آیت ا...، رفسنجانی، سید جواد هاشمی در نقش شهید رجایی، مسعود رحیم پور در نقش شهید بهشتی و علیرضا مهران در نقش آیت ا... خامنه ای با طراحي گرم محسن دارسنج در «راز ناتمام» نقش ایفا می کنند. بهرام ابراهیمی در نقش مهدی بازرگان، شهرام عبدلی در نقش مسعود کشمیری، نگین معتمدی در نقش همسر یک مامور امنیتی، مریم کاویانی، مریم خداحمی، مهدی امینی خواه، مسعود رحیم پور، مهدی کوشکی، محمد رضا علیرضایی، ابوالفضل همراه و لیلیا بوشهری از دیگر بازیگران این سریال هستند. «راز ناتمام» در ۲۵ قسمت در صدا و سیما ی مرکز کرمان و به سفارش مرکز سیمای استان ها تولید شده است.

● «بی نشان» روی آنتن شبکه ۳

سریال «بی نشان»، به کارگردانی راما قویدل و تهیه کنندگی مرتضی زراک کریمی، از جمعه ۲۱ مرداد، ساعت ۲۰: ۴۵ در بیش از ۳۰ قسمت روی آنتن شبکه ۳ سیما رفته است. در تعریف موضوع و قصه سریال که در لوکیشن های مختلف در تهران ضبط شده است و بخشی از آن هم متناسب با حال و هوای قصه در کربلا جلوی دوربین رفته، آمده است: «برای احقاق حق و حقیقت، آبرو که سهل است، جان باید داد». پرویز فلاحی پور، نیوشا ضیغمی، قاسم زارع، مجید واشقانی، مریم کاویانی، سعید زارعی، نسرين نیکسا، مالک سراج، توماج دانش بهزادی، رضامولایی، نیلوفر پارسا، پویان کنجی، امیر سفیری، مهی آقا، رهام تدریسی، نیما توکلی، بهروز قادری، مرتضی زارع، سینا قاسمی، رضا ایران منش، اتابک نادری با معرفی هلن نقی لو، امیررضا زرین بخش و با حضور اکبر رحمتی، کاظم هژیرآزاد، مهدی فقیه، سوسن مقصود لو و با هنرمندی رضاتوکل، احسان امانی، حسن اسدی، محمدصادق ملک و بهار نوحیان، گروه بازیگران «بی نشان» را تشکیل می دهند.

● بازپخش «وفا» از شبکه، ساعت ۲۱:۳۰

شبکه ۲ متناسب با این ایام و تحولات جبهه مقاومت، سریال «وفا» را از شنبه ساعت ۲۱: ۳۰ روی آنتن برده است. پس از آن با پخش «معصومیت از دست رفته» به مرور سریال های محرمی برتر سیما می پردازد و در ایام پایانی ماه صفر، در تدارک مجموعه سوم محرمی برای پخش است. مجموعه «آتش سرد» نیز بعد از ایام محرم و صفر، پیشکش مخاطبان خواهد شد.

● پخش «رسم عاشقی» از شبکه ۵

پخش سریال «رسم عاشقی» به کارگردانی سعید سلطانی و اسماعیل غفیفه، ساعت ۱۹: ۱۹ از شبکه ۵ هم ادامه دارد.

ایستگاه خبر

اثری از مشهد در تونس

فیلم کوتاه «کت و مُن» به کارگردانی هادی شیبانی، به عنوان تنها نماینده ایران، به بخش مسابقه بین المللی سی و پنجمین دوره فیناک تونس راه یافت.

جشنواره بین المللی فیلم فیناک در سال ۱۹۶۴ در تونس تاسیس شده است و قدیمی ترین جشنواره فیلم قاره آفریقا شناخته می شود. سی و پنجمین دوره این جشنواره، پس از وقفه ای دو ساله به دلیل همه گیری ویروس کرونا، از ۱۳ تا ۲۰ آگوست (۲۲ تا ۲۹ مرداد ۱۴۰۱) در شهر کلبیای تونس برگزار می شود.